

BARBORA ZAMIŠKOVÁ
bábkoherečka a pedagogička

20 ročníkov, 40 rokov snaženia

Knih k jubileám divadiel je dosť, ale k jubileám festivalov pomenej. Preto je radosť z novej knihy o to väčšia. Odbornú publikáciu *Bábkarská Bystrica, festival všetkých veľkostí* editorsky pripravili Dagmar Inštorisová, Iveta Škripková a Dominika Zatková. Vydalo ju Bábkové divadlo na Rázcestí v spolupráci s Divadelným ústavom a do rúk čitateľov bola uvedená na festivale *Bábkarská Bystrica Tour 2016*.

Festival Bábkarská Bystrica je najstarším festivalom profesionálnych bábkových divadiel na Slovensku. Koná sa ako bienále od roku 1977¹. Od roku 1994 je Bábkové divadlo na Rázcestí jeho hlavným organizátorom. Postupne prechádzal od festivalu prezentujúceho domácu tvorbu k otvoreniu sa svetu a pre svet. Stále však bol prezentáciou súčasných trendov v bábkovom divadle. Menil podnázvy, adresáta, témy, no ostával festivalom bábkovým. Festivalom, ktorý má nezameniteľnú hodnotu pre nás bábkarov. Miestom, kde sa tvoria spolupráce, priateľstvá,

kde sa „odkukávajú“ nápady, sleduje vývoj trendov. Festival každým ročníkom rástol, priberal na váhe i šírke. Žiadna dáma by sa tomu netešila, no dvadsaťročná bábkarica prekvitá. Keď už máme pocit, že festivalové dni sú preplnené podnetmi, prídu organizátori s niečím novým, prekvapivým. Ako to nazvala vo svojom príspevku v publikácii riaditeľka divadla i festivalu Iveta Škripková, dvadsať ročníkov je v skutočnosti temer 40 rokov snaženia, predstáv a činov ľudí z festivalového výboru a banskobystričského divadla.

Bábkarská Bystrica už mala na konte dve publikácie². Jednu od dvojice autorov Vladimír Predmerský a Ivica Ozábalová s názvom *Bábkarská Bystrica. Fakty, reflexie a pohľady do zákulisia celoslovenských prehliadok profesionálnych bábkových divadiel, divadelných skupín a jednotlivcov v Banskej Bystrici 1977 – 1994* (1996). A druhú s titulom *Šamani, mágovia & komedianti: Sprievodca bábkovým divadlom. Bábkarská Bystrica vo visegrádskych konfrontáciách* v roku 2002 zostavil Vladimír Predmerský sám.

Tretia, nová kniha, pozostáva z troch častí. Prvú, *Bábkarská Bystrica, včera, dnes a zajtra*, tvoria príspevky Ivety Škripkovej, Niny Malíkovej, Mariána Pecka. Každý z nich reflektuje históriu festivalu svojou optikou. Škripková z pohľadu riaditeľky analyzuje, spomína, pomenúva vývoj, rast festivalu cez hranice – ich prekračovanie či len ich uvedomovanie si. Hranice krajiny, festivalu, žánru, času. Pri každej sa zastaví a realistickým okom ju zdoláva. Snaží sa pomenovať východiskový i súčasný stav. Ako riaditeľka a členka dramaturgickej rady festivalu opisuje

1 Po dokončení profesionalizácie bábkových divadiel na Slovensku, zároveň so založením Krajského bábkového divadla v Banskej Bystrici, skrsla myšlienka vzniku festivalu. V roku 1964 sa v Košiciach konala prvá prehliadka profesionálov. Od roku 1970 sa začali súbory stretávať striedavo v Žiline a v Banskej Bystrici. Nakoniec sa iniciatívy chopili Banskobystričania a vytvorili podmienky pre celoslovenský festival profesionálnych bábkových divadiel. U českých susedov vznikla tradícia prehliadok v roku 1967 prvým ročníkom Skupovej Plzne. Víťazi z nej sa prezentovali ako hostia na Bábkarkej Bystrici.

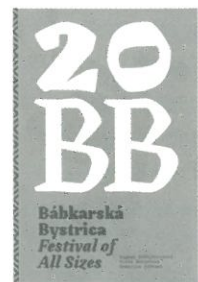
2 Obe obsahujú faktografiu jednotlivých ročníkov.

náročne prípravy, grantové peripetie, dôležité čísla, ktoré znamenajú peniaze, ale aj váhu podujatia. V závere nezabúda na tých, ktorí odišli do bábkového neba a ďakuje tým, bez ktorých by festival nemal zmysel. Významná česká historička bábkového divadla a teatrologička Nina Malíková zdôrazňuje opodstatnenie festivalu cez jeho prirodzený vývoj. Spomína na inscenácie, ktoré ju oslovili, ktoré festival posunul ďalej. Režisér, umelecký šéf divadla a člen dramaturgickej rady festivalu Marián Pecko vysvetľuje dôležitosť príznaku „medzinárodný“, východiskové body tejto myšlienky. Úvodnú časť uzatvára kapitolka *Očami kritikov*, v ktorej editorky povyberali z teatrologických časopisov (*Slovenské divadlo, Javisko, Divadlo v medzichase, Loutkář, kòd* a i.) a denníkov (*SME, Pravda* a i.) reflexie a správy o jednotlivých ročníkoch.

V druhej časti s názvom *Inšpirujeme, želáme, spomíname*, položili editorky tri jednoduché otázky ôsmim osobnostiam z radov historikov, kritikov či divadelníkov: Vladimírovi Predmerskému, Ide Hledíkovej, Stanislavovi Doubravovi, Pavle Dombrowskej, Lucyne Kozičnej, Jenő Virágovi a tvorcom divadla A Tarumba – Teatro de Marionetas. Na záver tohto bloku spomína teatrologička Dagmar Inštorisová na svetovo uznávaného historika, kritika, teoretika, dramatika, prekladateľa, pedagóga, autora významných kníh venujúcich sa bábkovému divadlu, ale hlavne priateľa Bábkarkej Bystrice, minulý rok zosnulého profesora Henrika Jurkowského. Tvorcovia festivalu v spolupráci s Divadelným ústavom od roku 2004 do 2012 udeľovali Cenu Henryka Jurkowského za najlepšiu inscenáciu alebo tvorivý čin. Na tomto ročníku už, bohužiaľ, chýbala cena, aj Henryk Jurkowský.

Tretiu časť, *Prílohy*, tvoria faktografické súpisy od roku 1994, výber ohlasov v tlači, televízii, rozhlase, plagáty a fotografie z predstavení, paradivadelných akcií i festivalového života.

Publikácia je dvojazyčná a príťažlivo graficky spracovaná. Editorky si v predhovore stanovili cieľ nahliadnuť do umeleckých ambícií festivalu v historickej a umeleckej skratke a zároveň sa v spomienkach vrátiť k jeho najväčším vrcholom. To sa im nepochybne podarilo.

Dagmar Inštorisová, Iveta Škripková, Dominika Zatková
Bábkarská Bystrica, festival všetkých veľkostí

Bábkové divadlo na Rázcestí
Banská Bystrica, Divadelný ústav Bratislava, 2016
ISBN 978-80-972429-7-8